

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Sosiaalihuoltoon liittyvät lainsäädäntömuutokset osana palvelureformia 29.2.2024

Jaana Huhta, hallitusneuvos
Kirsi Ruuhonen, hallitusneuvos,
lainsäädäntöjohtaja (Kansallinen palvelureformi)

Hallitusohjelma jatkaa aiempia uudistuksia

- Hallitusohjelma: ***sosiaali- ja terveydenhuollon palvelulainsäädäntö sekä siihen liittyvä ohjaus uudistetaan vastaamaan uusia sote-rakenteita ja valtakunnallisia sote-tavoitteita***
- Reformin keskeisenä tavoitteena on **tukea alueiden uudistusohjelmien toimeenpanoa ja varmistaa alueiden taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttaminen**
- Palveluiden on vastattava myös sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisia tavoitteita, jotka ovat olennainen osa ohjausta ja joissa määritellään tavoitteet esimerkiksi
 - sosiaali- ja terveystaloukselle ja niiden vaikuttavuudelle
 - tuottavuuden ja kustannusvaikuttavuuden lisäämiselle
 - hyvinvointialueiden väliselle yhteistyölle sekä
 - alueellisen ja valtakunnallisen valmiuden ja varautumisen toteuttamiselle.

Palvelureformin lainsäädäntövalmistelun lähtökohdat

- Hyvinvointialueiden tukeminen palvelujen järjestämisessä parhaalla mahdollisella tavalla > erilaiset ohjauskeinot huomioon ottaen
- Lainsäädäntömuutosten tavoitteena on
 - parantaa lainsäädäntöä tietojohdamisen, palveluiden saatavuuden ja jatkuvuuden, digitalisaation sekä henkilöstön riittävyden edistämiseksi sekä
 - varmistaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä ja palveluja koskevan lainsäädäntökokonaisuuden yhteentoimivuus ja selkeys, painopisteen siirto perustasolle sekä yhteistyö muun muassa hyvinvointialueiden, kuntien, järjestöjen, seurakuntien ja yksityisten palveluntuottajien välillä.
 - sosiaalipalvelujen ja sosiaalihuollon menetelmien vaikuttavuus, ml. kustannusvaikuttavuus

Sosiaalihuollon uudistamisen tavoitteet sekä lainsäädännön valmistelun vaiheistus

Tavoitteet (sote-uudistus, palvelureformi)

- Sosiaalihuollon aseman vahvistaminen ja tunnistaminen laajana palvelujärjestelmän osana yhdenvertaisesti terveydenhuollon kanssa
 - ✓ huomioiden sosiaalihuollon tavoitteet ja tarkoitus sekä asiakassuhteen jatkuvuuden ja lähipalvelujen saatavuuden turvaaminen
- Ennaltaehkäisyn vahvistuminen
- Integraation, saatavuuden ja jatkuvuuden vahvistuminen
- Palvelujärjestelmän selkeys
- Vaikuttavuus ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen

Tavoitteista toimenpiteiksi

- Selkeät rakenteet, osaamisen porrastaminen ja vahvempi tietoperusta.
- Vaativimpien sosiaalihuollon palvelujen tunnistaminen ja määrittely sekä erityisosaamisen ja rakenteiden vahvistaminen asiakastarpeisiin vastaavan ja kustannustehokkaan sosiaalihuollon kokonaisuuden muodostumiseksi.
- Sosiaalihuollon porrasteisuuden kehittäminen, joka mahdollistaa tarvittavan yhteensovittamisen terveydenhuollon kanssa.

Sosiaalihuoltolain uudistaminen (1. vaihe)

- Erityisosaamisen ja -palveluiden kokoaminen suuremmiksi kokonaisuuksiksi:
 - *Selvitetään* sosiaalihuollon palveluiden *porrasteisuus* ja *säädetään* erityisosaamista edellyttävien sosiaalipalvelujen *keskittämisestä* – vrt. porrasteisuusselvitys
 - *Uudistetaan* sosiaalipalvelulainsäädäntöä ja *ohjataan* alueita uudistamaan palvelujaan perustuen palvelujen tarkoituksenmukaiseen *porrastukseen*
- Selvitykset toimenpide-ehdotuksineen ovat keskeinen osa hankkeen esivalmistelua.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon porrasteisuudella yhteys YTA-rakenteen kehittämiseen sekä ohjausjärjestelmän uudistamiseen, mukaan lukien palveluvalikoimasäätely
- HE syksy 2025

Sosiaalihuoltolain uudistaminen, II vaihe

Hallitusohjelman tavoitteena ”uudistaa palvelulainsäädäntö ja siihen liittyvä ohjaus vastaamaan uusia sote-rakenteita ja tavoitteita” > lainsäädännön kokonaisarviointi

- Sosiaalihuollon ja siihen keskeisesti liittyvien lakien kokonaisuuden arviointi ja sisällöllisten muutostarpeiden konkretisointi
 - Tavoitteena kansallisesti ja alueellisesti riittävän yhdenmukainen ja selkeä sosiaalihuollon palvelukokonaisuus ja menetelmät
 - Sosiaalihuollon yleisten (ensisijaisten) ja erityislaeissa määriteltyjen palvelujen välisen suhteen selkeyttämis- ja muutostarpeiden arviointi huomioon ottaen mm. tavoite palvelujen porrasteisuudesta
 - Palvelujen tai tehtävien sääntelyn uudistamistarpeiden arviointi huomioiden ennaltaehkäisyn vahvistaminen
- Sosiaalihuollon johtamisen ja ohjaamisen edellytysten sekä toiminnan vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden vahvistaminen
- Arviomuistion valmistelu 2024, HE valmistelu 2025-2026

Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteiset palvelut

- Yhteiseksi määriteltävät palvelut, joiden osalta asiakas- ja potilastietojen käyttöä (ml.kirjaaminen) joustavammin on tarpeen parantaa
 - yhteisen palvelun määrittelyn tarkentaminen
 - esim. kotihoito, ympärivuorokautinen palveluasuminen, sosiaali- ja kriisipäivystykset, sote-integroidut asiakasohjauspisteet
- Tavoitteena poistaa esteitä palvelujen integraation edistämiseksi sekä edistää asiakas- ja potilastiedon yhteiskäyttöä, toiminnallinen tavoite
 - esim. asiakkaan tilannekuva ja palvelutarpeen arviointi sekä sosiaali- ja terveydenhuollon yhteiset asiakirjat
- Arvioidaan soveltuva säädöskehikko
- Tavoitteena HE valmistelu 2025- 2026 (osa-uudistuksia jo meneillään)
- Lisäksi uuden asiakastietolain nojalla annettava asetus asiakastietojen käsittelystä, sisältää sääntelyn käyttöoikeuksista yhteisissä palveluissa

Vaikuttavien menetelmien kansallisen valinnan periaatteista säättäminen

- *Vaikuttavuuden kehittäminen* palvelujärjestelmässä sekä vaikuttavien palvelujen ja menetelmien kansallisen valinnan periaatteista säättäminen (*priorisointi*)
- Kehitetään kansallista menetelmien arviointia ja suositusvalmistelua, laatu- ja vaikuttavuustietoa ja vertaisarviointia.
- *Säädetään periaatteista*, joiden mukaan palveluiden ja menetelmien kuuluminen palveluvalikoimaan ja niiden poisrajaaminen toteutetaan julkisessa sosiaali- ja terveydenhuollossa.
- *Selvitetään mahdollisuus säätää kansallisesta toimijasta*, joka voi sitovasti linjata menetelmän kuulumisesta julkiseen palveluvalikoimaan.
- Yhteys > sosiaalihuollon porrasteisuus, vaativat erityispalvelut; tutkimus, kehittäminen, koulutus, innovaatiot, osaaminen (TKKIO)
- HE kevät 2026

Muut vaikuttavat hankkeet

- Järjestämislain muutokset
 - valmius ja varautuminen
 - muut muutokset kahdessa vaiheessa
- Terveysturvalain muutokset kahdessa vaiheessa (yhteys sosiaalipäivystykseen)
- Sosiaalihuollon erityislainsäädäntö
 - Vammaispalvelulain soveltamisalan tarkentaminen
 - Lastensuojelulain uudistaminen
- Teknologian käyttö sosiaalihuollossa
- Ammattihenkilölainsäädännön uudistaminen

Kiitos mielenkiinnosta!